

Megjelenik minden héten négyszer: t. i. a Jelenkor vasárnap, kedden és csütörtökön; a Társalkodó pedig pénteken, mindegyik minden ízben egyegy iven. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiado tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba a kívánt példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetés felfüggés és pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Kinevezések, és előléptetések. Országgyűlés: kerületi tanácskozások a városrendezési választványi munkálat, s a' jan. 30iki k. leirat fölött Országos hítelesítése a kerületi határozatnak a fölrás tárgyában; előleges.)
Külföld. (Olaszország.)
Értesítő.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ócs. s' ap. kir. felsége az egri főkapitányban Lévay Sándort nagy préposttá és Thass Miklóst pankotai főesperesté; — a' kassai székes egyházban Kollárics Istvánt órkánonokká, Szolcsányi Adámot székesegyházi főesperesté; — végre a' szepesi székesegyházban Kézsmárics Románt utolsó kanonokká kegyelmesen kinevezni méltóztatott.

A' nm. magy. kir. udv. kamra az ürességbe jött lévárdi (Grosschützen) kir. harminczadosi állomásra Schöpf Ignác nádokuti harminczadosi; és a' magyarfalvi (Ungereigen) harminczadosi ellenőrségre Tóth János sopronyi harminczadivatalbeli írnokot; s' végre a' pesti harminczadivatalnál Langner Adolftottani harminczadkezelési gyakornokot és Vinkler János brocskai harminczad-felügyelőt a' pesti harminczadnál rendes hivatalnokokká nevezte ki. — Az iglói kir. sóhivatalnál ürességbe jött sómázsaesteri állomásra pedig Kastei János eddigi mázsáló érdemesítettet.

ORSZÁGGYÜLÉS.

47ik kerületi ülés, febr. 17-én. Elnökök: gr. Andrássy Manó (Torna), Bory Pál (Hont); jegyző: Szentkirályi Móricz; tárgy: sz. kir. városok rendezése. Gr. Andrássy M. elnök: Méltóztatassanak a' városi munkálat 21ik §a fölött tanácskozást tovább folytatni.

Bónis S. (Szabolcs): A' megyei követek aggodalmát a' munkálat 21. §a b) pontjára nézve a' városi követek kívánságával úgy látja megegyeztetetnek, — ha a' b) pont meghagyatik és utána az tételik: hogy „azon nemesek, kik a' városban telepedtek, minden keresetre nézve városi hatóság alá tartoznak.” — Ezen módosítást többen kívánták elfogadni. — Olgyay (Pozsonym.) a' szabolcsi indítvány szerint az olly nemes, ki a' városban lakik, de nem telepedett s' a' megyében birtoka nincs, a' városi hatóság alá esnek. Szóla territorialis hatóságnak szükségét büntető és rendőri tekintetben állítja, de magánjogi tekintetben nem tudja megfogni, hogy miért kellene a' hatóságot megváltoztatni; mert így a' városi bíróság alá tartozó nemesek fennmaradna joga a' megyében is. — Simon (Sopronym.) nem akarja a' nemeseket a' városi hatóságnak alávetni, mert úgy azok elvesztenék érdekeiket a' megyei bírák választása iránt. — Szentkirályi M.: A' nemesnek a' megyében gyakorolt joga a' születésből származik, a' városban gyakorolt jogot pedig a' qualificatio adja. Igaz ugyan — mond szóla — hogy anomalia az, hogy a' megyéhez nem tartozó nemes befoly a' megyei bírák választásába, de ezen nem könnyű segíteni; azonban ezt az élet ki fogja egyenliteni, mint kifogja egyenliteni azon anomaliát is, mely a' váltótörvényeknek az ősiség eltörlése előtt lett hozatalából eredett. — Paczola (Hont) továbbá is kívánja, mint tegnapi előadásában, hogy a' nemesek a' városi hatóság alá ne vettessenek, vagy ha igen, akkor szüntessék meg minden befolyásuk a' megyékre. — Jagasies (Esztergom) Pozsonymegye követének indítványát pártolva, a' nemeseket magánjogi tekintetben a' városi hatóság alól kivételni kívánja; mert ha a' nemesség a' városi hatóság alá vettetnék, megfosztatnék azon jogától, miszerint bíráját önmaga választja. Ha a' nemeseknek a' v. hatóság alá leendő vetésével a' territorialis hatóság épségben tartását akarták a' t. rr. elérni, akkor nem kellett volna az udvartelkeket, megyeházakat s' idegen tisztviselőket sem kivenni, melyszinte a' territorialis hatóság elvének épségét csontítja meg. Bónis (Szabolcs): Szóla úgy hiszi, hogy ha az ő indítványa elfogadatik, akkor a' nemes nem fog megfosztani jogától; mert azon, ki városi polgár akar lenni, semmi igaztalanság sem történik az által. Asztalos P. (Mármaros): A' nemeseket minden tekintetben a' városi hatóság alá akarja vetni, azon különbséggel, hogy a' bírák választásában minden nemesnek befolyás engedessék. Kende Zs. (Szatmár): Pozsonymegye indítványát pártolja. Szonyei (Lőcse): A' szabolcsi indítványt kívánja elfogadtatni. Szintay (Bereg): A' hosszas vitakozások kikerülése tekintetből a' közelebb előterjesztett szabolcsi indítványhoz, mely mind a' két véleményt egyesíti, örömet járultam volna; azonban újabban fölelevenítettén azon kérdés, hogy a' városi hatóság bíráskodásának a' város keblében lakó, de ingatlan vagyont a' város területén kívül is bíró nemes elzárású és igazságos é alávetni: szükségesnek tartottam nézeteimet utasítással egybehangzólag kijelenteni és megjegyezni, mikint jelen pillanatban, midőn a' belrendezés által a' város beléletének egyes részeit le akarjuk tenni, a' város beléletébe mindazon eszméket át

kell ültetni, melyek a' polgári szabadság kifejlődésére mulhatlanul szükségesek. Én részemről minden reform-kérdésnél jelen körülményink között két főeszmét reményelek valószínűsíteni, jelesen: hogy a' hon minden lakóinak érdekei szorosabban egyesíttessenek, és hogy a' törvény előtti egyenlőség ne csak pusztá szavakban, de a' közéletben is alkalmaztassék. Ezen két főeszmét mulhatlanul szükségesnek látván szóla a' városokban létesíteni, nemcsak a' városokra, de magára az álladalomra nézve is károsnak tartja, ha még jelen rendelkezés után is marad a' város keblében olyan osztály, mely azon esetben, midőn városi lakost vagy polgárt megkárosít, megbeesteleníti, vagy rajta hatalmaskodást követ el, a' városi bíráskodást kikerülhetné; mert ezen megkülönböztetés által először a' vagyonos és vagyontalan nemes között törvényinkben ismérletlen különbség tétetvén, ez a' város minden rendű lakosainak egy érdekbe leendő olvadhatóságát gátolná, egyszersmind a' szükséges egységet, melyből jövőre alkotmányos erő fejlődhetnék, megzavarván, magának a' városi bíráskodásnak gyengülését is maga után húzná; mert a' városi bíróság, melynek feladata a' városi lakosok vagyoni és személybátorsága fölött őrködni, nem bírna igazságot szolgáltatni azok ellen, kik a' város keblében városi lakost beestelenítéssel, kártétellel, vagy hatalmaskodással megsérteni bátorokdta. De továbbá az igazsággal sem lehet összeegyeztetni — mond szóla — hogy az, ki beestelenítés, hatalmaskodás vagy kártétel eseteiben városi lakost városi bíróság előtt megkereshet, s' így magának rögtön igazságot szolgáltathat, s' ez által a' városi bíráskodás jótékonyágában részesül: hasonló általa elkövetendő esetekben a' városi bíráskodás alól csak azért, mert a' város határain kívül ingatlan vagyonnal bír, kivéttessék; ez ellenkezik a' törvényelőtti egyenlőség eszméjével, s' ezen intézkedés nemcsak nemes és nemes közt, de az összes polgárok közt is káros hatással lenne. Ugyanazért szóla a' városok viszsza és erőten állapotának okailag inkább abban találván, hogy eddig a' keblökben lakó különböző osztályok személyes eszekevényei fölött bíráskodni nem bírt elég erővel és képességgel: kívánja, hogy a' tárgyalás alatti 21. §. b) pontja helyett a' királyi előadások mellékletében kijelentett törvény előtti egyenlőség eszméje fogadtassék el, s' a' vagyonos és nemvagyonos nemesek között különbség nem tétetvén, a' város területén városi lakos ellen elkövetett hatalmaskodás, kártétel vagy beestelenítés eseteiben is bárki ellen a' városi bíróság ítélhessen.

Babarczy (Csongrád): Rendőri tekintetben aláveti a' nemeseket a' városi bíróságnak, de büntelti tekintetben nem kívánja, mert ezen esetekben rögtön intézkedés szükségem áll elő; s' azért a' büntetőtörvénykönyv elkészüléseig a' főállók szokást akarja megtartatni. Minthogy azonban ezen kívánatától a' többség által elűtetett, s' most az a' kérdés, hogy vajon magánjogi tekintetben ítéljen e' városi bíróság a' nemesek fölött: szóla azon véleményben van, hogy ezen kérdésnek illy mellelesleg eldöntése nem szükséges; mert az általa nemességnek az 1. 9. által biztosított kiváltsága sértve van, mert önmaga választotta bíráktól kellene függennie. Szóla e' kérdésben a' viszonszág elvét kívánja biztosítani. A' pozsonyi indítvány mellett szavaz. Olgyay T. (Pozsonym.) Minthogy sokan, kik reá hivatkoztak, azon véleményben vannak, mintha a' nemeseket minden tekintetben ki akarná a' városi bíráskodás alól venni: bővebb fölvilágosítás tekintetéből kijelenti, hogy neki a' 21. §. a), c) és d) pontjai ellen semmi kifogása ninesen, és csak a' b) pontot kívánja kihagyatni; egyebiránt a' birtokos és birtoktalan nemes közt semmi különbséget nem akar tétetni. Szentay J. (Gömör). Szóla Szabolcsmegye követének indítványát, miszerint a' nemesek minden tekintetben a' városi hatóság alá vettessenek, a' megyei birtokot kivéve, pártolja. Hontmegye követének, ki a' megyékre azért nem kíván anomaliát fenahagyatni, mert azok az alkotvány basisai, azt mondja szóla: hogy az alkotvány basisát a' municipiumok képezik, s' ha a' városok tökéletesen azokká lesznek, épen olly basisai lesznek az alkotványnak mint a' megyék. Azokat, kik a' nemeseket nem akarják a' városi hatóság alá vetni, figyelmezteti az 1840: 22. tezikre, mely már tettelesen alá veti a' nemes kereskedőket nemcsak városi, de szab. községi bíróságoknak is, melyek bírósági hatásköre még a' község területén kívül fekvő javakra is kiterjednek.

Tórnássy (Békesm.): Hogy azon esetben, ha a' birtoktalan nemesek egészen a' városok területi hatósága alá adatnak, ezeknek a' megyei körben leendő részvételre nézve, fog némi anomaliát adni, ezt elismerem. És az anomaliára nézve nem érthetek egyet Hont követével; hogy ha már lenni

kell anomaliának, inkább kis városi körben legyen az, mint a' megyeiben. Én az anomaliát mindenképen bajnak tekintem; van azonban benne azon jó, hogy önként fölmerül belőle a' kitisztázás és további intézkedés szüksége. Így például nem anomalia é az is, hogy a' nemnemesek most már fekvő nemesi vagyont bírhatnak, a' legmagasb hivatalokra eljuthatnak, és megyei körben mégsem gyakorolhatnak választói jogot? De ki nem látja, hogy ebből okvetetlenül következni fog a' megyei választói jog alapjának szélesebb tétele. Így lesz ez a' kérdéses esetre nézve is. — Mi a' vitakozás alatti szerkezetet illeti: szóla nem tartja elegendőnek a' területi hatóság elvét csupán kimondani, hanem azt következetesen alkalmazni is kívánja. Hogy előre kimondva legyen: mikint a' városok területi hatósága csak azokat érdekli, kik ott állandóan letelepültek; ez nagyon rendén van, valamint tisztán látom annak is okát, hogy a' városok határain kívül ingatlan vagyonnal bíró nemesek mindazon perekre nézve, mik azon vagyonok iránt támadhatnának, kivéttessenek a' városi hatóság alól, mert ebben viszonszág is lesz; hasonló esetben a' városi polgárok is nem más, mint a' megyei bíróság elibe fogván tartozni, és mivel más tekintet alá jönnének a' személyes és ismét más alá a' vagyoni ügyek. De hogy akkor, midőn a' városon kívül vagyonnal nem bíró nemesekre nézve kimondani szándékolatnék, hogy ők hatalmaskodási és becsületsértési esetekben is a' városi hatóság alá tartozzanak, hogy akkor — mond szóla, a' város határain kívül fekvő vagyonnal bírókra nézve különbség tétessék: ennek semmi más okát nem képzelhetni fenforoghatónak mint azt, hogy ők birtokosok, ez pedig szóla előtt nem elegendő ok a' különböztetésre. Sokkal tisztábban állna a' dolog, ha inkább az mondatnék ki, hogy rendőri esetekben kívül általában minden nemesek kivételnek a' városi hatóság alól, mintha a' mostani szerkezet marad; mert ezen szerkezet mellett magok a' nemesek közt subdivisiókat tesznek, és az igazság-kiszolgáltatásra nézve egy új és szükség-nélküli különböztetést állítunk fel, holott különben ezélatunk az lenne, hogy az eddigi különbözéseket is kevesítsük. Szóla sokkal inkább kiélegeti a' részben a' kir. előadások melléklete, mint a' küldöttségi szerkezet; mert anazt igazságosabbnak és következetesnek találja. Mire nézve fölszólítja a' rendeket, hogy a' kérdéses b) pontot az egyenlőség és félreismeret szükség alapján módosítsák, azon melléklet szerint, s' általában minden nemes, hatalmaskodási és becsületsértési esetekben, ha t. i. ezek városi lakosok ellen követettek el, vettessék a' városi bíróság alá. A' mai napra 1 órára elegyes ülés levén kitűzve, a' további tanácskozás a' következő ülésre halasztatott.

48dik kerületi ülés (folytatása). Asztalos (Mármaros). Arról van kérdés, vajon a' megyei szerkezet, ez ezred éves institutio, szabadságunk palladiuma alakitassék é át? Nines é tehát okunk e' fontos alkotvány-veszélyeztető pillanatban az ingerültségre? Mi ma veszítettünk, de van párt, melynek vesztesége is nyereség, mert jutalmaztatik, holott mi a' töviskoszorun kívül egyéb jutalomra sem számíthatunk. Vagy jött é valamikor csak egy is a' conservatívek közt sorainkba át? Azt vitatják ellenfeleink, hogy az országnak többé nines aggodalma: de kérdi szóla: e' követi tábla a' nemzet é, hogy így beszélhessen, midőn 30 megye aggodnik és utasításul adja követeinek az adm. rendszer sérelmességét. Az idő megmutatja: ki veszett e' mesterséges többséggel. Nyugalom — nekünk csak a' sirban kell, mi életet o-hajunk, azért eredményért küzdünk, de inkább oszlojon eredménytelenül el az országgyűlés, mintsem absolutisticus irányban alkotassanak törvények. Mit ér a' nyugalom, mit a' béke, mert hisz van é 1791. óta törvény, mely a' nemzetnek kedvezett volna? minket mindig a' ezira békes politika vezetett jégre. Szóla legjobban szereti az egyenes utat, azért kívánja, hogy a' sérelmi választvány adja be munkálatát. Pázmány D. (Komáromm.) Meglepő ugyan e' többség, mely 12 óra alatt így összealakitathatott; de hisz illy jeleneteket Magyarországnak, mint ez előtt, ezután is várhatunk — azért nem is e' többség lepte meg őt, hanem az, hogy midőn az ellenzék loyális térére lép, onnan a' conservatívek által folyvást leszorítottunk. A' választóirat loyálisát még a' másik tábla is megismeré: de a' conservatíveknek jobban tetszett a' letétel. Midőn Gömör követét pártolók a' jelen kormányának alkalmat nyújtandók a' kiegyenlítésre, a' conservatívek e' loyálisabb térére leszorítanak, s' ez uttal Csongrád és Baranya az adminisztratori sérelmet szeretnék amugy mellékesen eldöntöttnek hinni; ha ezt ők maguk jobban megfontolandják, lehetlennek kell ismerniök. Multkor választvány küldetett ki a' sérelem megvizsgálására, s' most hogy ennek munkálata szükségtelenül félredobassék, a' legképtelenebb kívánat. Sopronya választóiratkor nem ismeré sérelemnek az adminisztratori rendszert, most utasításánál fogva sérelem, és mégis Beregre szavazott. Elhiszi szóla Sopronya követének e' meggyőződését, de egyszersmind tudja, hogy utasítása szellemében a' dolog lényegére nem szavazott. — Egyebiránt vannak olly váratlan pillanatok az országgyűlésen, midőn a' tanácskozást folytatni nem tanácsos, illyen a' jelen pillanat, minélfogva indítványozza, hogy hagyják a' rendek félben a' tanácskozást s' holnapra halasztsák azt.

Paczolay (Hont). Békés ellenében védi adminisztrátort, lovagiállannak tartván vádolni távollévt, és szerinte a vád bizonyításra vár. Az egyesek által okozott közös zavart nem lehet az adminisztrátorra fogni, s így ne csudálja senki — mert függetlenül teheti — hogy Bereggel szavazott.

A n d r á s s y Gy. (Zemplén). Megvallja, a legnagyobb ingerültségben van, midőn fölszóla Baranya maga megismeré, hogy rossz benyomást tesz az emberre, ha kedvenc eszméjétől megfosztva látja magát, és ő még is roszalá az ellenzék ingerültségét. Szólót ez ingerültség büszkévé teszi, mert ha Baranya kedvenc eszméket tartja az alkotmány megmaradását — az ezerti küzdelem nekik csak dicsőségükre szolgálhat. Baranya tagadni akarja az adminisztratori rendszert sérelmül tárgyalni: pedig a beregi indítványban sem mondatott, hogy nem sérelem. Fejlesztve a gömőri és beregi indítvány közti roppant különbséget, folytatolag közöni szöve, hogy az ellenzék a loyális térről leszorított, mert így egyenesen a pesti indítványra, a sérelem keserű mezejére, kell átlépniük. Mert hisz a beregi indítvánnyal megelégedni jó hazafinak lehetlen, miután az e következtében fölterjesztendő fölirat alaptalanokrak valja a nemzet aggodalmait, midőn 30 megye utasítása szerint sérelem az adminisztr. rendszer. Eszerint a 32 adminisztrator tovább is kivételes eset maradna, miből az következik, hogy csak az 52 adminisztrator nem volna kivételes eset. Csongrád az ellenzéknek rótná föl az eredménytelenséget, de előtől majd az ország itélend. És ki meri mondani, miszerint ha az alkotmány megmarad, az egyelőre az ellenzék érdeme leend. Kívánja, hogy Pest szerint kérdésül tüzessék ki: vajjon visszamenjünk e a sérelmi térre?

S i m o n (Sopronym.) E pillanatban legboldogabb, hogy igazolhatja magát, ámbár utasítása iránt felelettel csak küldőinek tartozik. Megyéje bár sérelemnek tartja az adminisztratori rendszert, mégsem követett ő el insequentit, midőn szavazata Beregre adá, sőt ebből ismerhetik meg a rr. szepőlőten jellemét. A leirat újitmenény, minélfogva egyedi nézetből, ismerve küldőji szellemét, bizton szavazhatott a beregi indítványra, különben sem kényszeríthetvén senki, vajjon hová adja szavazatát.

O s e g o v i c h M. (Horvátország k.) választása törvénytelensége ellen óvást tesz, küldőji az adminisztratori rendszert előbb sem tarták sérelemnek, annál kevésbbé tarthatja ő most e leirat következtében.

K o s s u t h L. (Pestm.) Néhány nap alatt örök időt élhet át az ember. Használjuk a tapasztalást, s ne kísérsük meg az újabb 12 óra történetét. — Horvátország követe sokszor megkísérté a rendek túrelmét, majd minden határozatunk ellen óvást tevén, mintha csak gondolkán, hogy végezzenek bármint a karok és rendek, az reájok nézve kötelező erővel nem bírand. De útni fog egyszer a visszafizetés órája. Részéről tagja levén a horvát sérelmekkel foglalkozó választványnak, annyit állhat, hogy ez itt ülő urak Horvátországnak nem valóságos képviselői. Ennélfogva kívánna, hogy az ez ügyben kiküldött választvány melébb adja be munkáját, hogy megvizsgálhassák: mi joggal nevezendők jelen követe Horvátországnak, vagy ha a karok és rendek parancsolják, még ezt megelőzőleg is megteszi indítványát, mihelyt a táblájónak látja. — Szólónak — megvallja, jelenben a higgadságot erőtelnie kell. Hogy a jelen kérdésre a másik félnek többsége van, kétségtelen, de igen hibáznak ha hiszik, hogy most már kormányozni fogják az országgyűlést, arra nézve a jelen többség még nem többség. Ok ugyan azt mondják, hogy miután többséget nyertek, nincs többé aggodalmunk, s nyugalom van. Tekintsünk szét az országban, látni fogjuk, van e nyugalom. Imehova vezet a conservatív taktika: itt aztán lehetlen nem hinni, hogy a siker némelyekre vesztesség, másokra a vesztesség is nyereség, most 23 megye többsége el akarja határozni, hogy a többinek nincs sérelme, s ez volna a taktika sikere. És hiszik e most hogy politikájok sikert arand? Kétségte lenül e többség fogja a kir. városokat rendezni, megadja nekik a 16 szavazatot úgy, miként a belsejüketnél fogva számukra folyvást biztosítva legyen, hogy majd a birodalom adósságaiban Magyarország is részesüljön. A törvényhozás előre kell, látni. Ne féljünk uraim, a körülmények jelen állásában vesztetünk nem, csak nyerni lehet. Vigyázzanak a többség emberei, mert ha a kir. városok rendezéséből semmi sem lesz, ha eredménytelenül oszlik szét az országgyűlés, hiába fogják mondani, hogy mi vagyunk a sikertelenség okai. Mi a békés nyugalomban soha sem nyertünk, véz idején pedig szép szavakkal simogattatván meg — apáink többnyire odaadták a hazát. Most nekünk fognak kedvezni a körülmények, szükségtelen azért a hírokat nagyon megfeszítenünk. Azt mondják, föl kelle használni Magyarországra nézve a körülményeket; kérdem tehát: a conservatív használák e fel inkább a haza és trón érdekében, vagy mi, ha a gömőri indítvány elfogadtatik? Ekkor nem fogott volna az országban ingerültség lenni, és senki által nem compromittáltak. Mitő-kéletesen meg vagyunk győződve arról, hogy azon magas állású férfiu, kit a nemzet szeretete nádori székbe ültetett, a legjobb szándokkal volt, midőn e leiratot eszközölte, tudja azt is hogy e rendszert nem ő alkotta, hanem azon burocracia, mellynek taktikáskája most a fenséges férfiu népszerűségéhez támaszkodni. Mi azonban azon leszünk, hogy mindenekelőtt a haza javát viselő szívünkön azon férfiu törvényes állásában megtartsuk. Hiába erőködnek, mert bár minoritásban vagyunk, arra senki sem kényszeríthet bennünket, hogy 23 megye ne szavazhasson, hogy azok, kiknek aggodalmuk nem volt, elmondhassák, miként az adminisztratori rendszer nem sérelem, és aggodalmaink megszűntenek. Ennélfogva ő kívánja, hogy e rendszer sérelme pertractáltassék. **B a b a r c z y (Csongrád).** Némelyekre válaszolni akar. Ő az ellenzék lovagiasságát soha sem vonta kétségbe, nem akkor, midőn ingerültnék monda. Azt állítja csupán, hogy ha e tábla többsége így gondolkoznék, mint jelenben a kisebbség, akkor lenne eredménytelen az országgyűlés. Különben, hogy igazat mondott, midőn a kisebbséget ingerültségről vádolta, igazolja az, hogy maguk az ellenzékiek beállván, még dicsőséget is keresnek abban. Békés azon kezdé beszédét, min Szabolcs, hogy szóló azért ismétlé szavait, mert a pizszegésben kedvét leli. Ő a pizszegésben semmi kellemetlent nem talál. (pizszegés) újat sem, mert e teremben az régi botrány már. Mi a szavazatok elemzését illeti, nincs reá észrevétele, mert mindenki legjobban tudja, hogyan szavaz, s érette csak küldőinek tartozik felelettel. A választóírat tárgyalásokon nekik is fáj tudni, hogy bár 30

megye utasításában volt a tisztán köszönő felirat, mégis letéte-tett, s épen Békés volt illy állapotban, ki most nem akarja megfoghatni Soprony szavazatát — holott pedig ez a leirat folytán a sérelem elenyészlésére minden compromissio nélkül szavazhatott. Sajnálta, sőt fájlalta, hogy Békés köv. előadásában őt absolutisticus irányról vádolta: belső meggyőződése szerint keserűn kellene felelnie, de ismervén Békés köv. ete lovagiasságát fölteszi, hogy nem lehetett szándokában személyét illetőleg a gyanúsítás. Mondatott szemrehányásul, hogy a magyar béke idején az alkotványra nézve semmi kedvezőt nem vitt ki, sőt harcok alatt is, sima szókkal lekenyerezette odaadta hazáját. Ha ez igaz volna, ma már nem élveznék az ezer éves alkotvány áldásait. Végre Pestről nem foghatja meg, hol szerezte azon gyakorlatot, hogy a kisebbség a többség határozatát akadályozhassa. **T o l n a y (Zala).** Előre bocsátván, mit várt a leirattól, minő kedvezvényeket szülné, folytatolag monda: hogy ragaszkodott a gömőri indítványhoz, mert az loyális volt, egyszersmind az alkotványos elveket sem adta volna föl. Továbbá fejtegetvén a megyei institutio lényes oldalait, s kimutatván az új rendszernek errenéve káros tulzó befolyását, végre oda nyilatkozék, hogy Pest indítvány nyomán az adminisztratori sérelem tárgyalassék, még azon esetben is, ha ez az országgyűlés eredménytelenséget vonna magára, mert ismerve küldőji szellemét, — inkább legyen eredménytelen az országgyűlés, sem hogy az alkotványos elvek fölál-doztassanak. **R ó n a y (Csanád)** panaszodik az utasítások ellen, mellyek miatt ő most nem szavazhatott, pedig ha az lett volna eldöntendő: vajjon az adminisztratori ügy sérelem e vagy sem? akkor a sérelemre kellett volna adnia szavazatát. **V i d o s (Vas)** Sajnosnak valja az ellenzék jelen helyzetét. Azonban — folytatá — egy vesztett csata ne csüggeszen: legalább ismerni fogjuk magunkat. Ő nem tartá a leiratot elvetendőnek, mert belőle a fejedelem atyai szándoka, s az aggodalmak létezése látható volt és megismertetett. Egyszersmind a közszeretű magas férfiu tiszt. szándoka is kitűnt, ki még a pertractatio előtt figyelemre méltatá aggodalmainkat, mellyeket az új rendszer idézett elő. Egyébiránt e mai tapasztalásból meggyőződött, hogy az igéretnek nem elégtételt ki a nemzetet, s el kell érkeznie az idonek, midőn a szavakhoz tényeket is követelend a nemzet. És ez idő nem meszse van. — Ezután a gömőri és beregi indítvány közti különbséget fejtegetvén, napi renden levőnek állítja, hogy a választvány munkálata beadására sürgetessék, mellyből aztán a pertractatio alatt kitűnjék, sérelem e az új rendszer vagy sem? **K á r o l y i (Nógrád).** Csudálja Baranya követét, hogy szerinte már nem sérelem az adminisztratori rendszer, Csongrád szerint pedig róla többé szó sem lehet. E taktikájok olly hibás, minő a választóírat tárgyalásokon, mert nem foghatja meg, miért ha ő felsége szándokának sikert ohajtanak, nem pártolák a gömőri indítványt? — mellynek tartalmát elősorolván végre Pestet pártolja. **J u s t h (Túróc).** Némelyekre felelvé, szinte a választvány munkálatainak fölvetelét sürgeti Pestet pártolván.

S z e m e r e B. (Borsod). Megvallja, nincs minne fájdalom, részint tán mert későn jutott szóhoz, részint mert tudja, hogy törvényhozóhoz nem illik a fájdalom. De meg midőn vesztélyt látunk, félre kell tenni a fájdalmat, hogy annak nagyságát hűdegen átlátva, férfiasan szembe szállhassunk vele. Csongrád meg akarja magyarázni, hogy e leirat következtében minden nyugalomban van. Ő megvallja, e leiratban nem talált semmi megnyugtatót, természetesen annál kevésbbé Csongrád értelmezéseiben. Mi a fölkielendő választóíratban lágyan megemlítve volt, azokra akar e leirat felelni. Tekintsük meg, miképpen mi azt mondók, hogy a megyei szerkezet meg van sértve: e leirat mindent a dolgok törvényes folyamatában lenni állít. Midőn mi azt mondjuk, hogy aggodalmaink vannak: e leirat a leaptalanoknak mondja azokat. Nincs tehát általa megszüntetve az aggodalom, csak tagadva van. Midőn mi azt mondjuk: a főispáni méltóság meg van semmisítve, e leirat azt feleli, nincs, csak meg van esonkítva. Midőn mi az adminisztratorok sürűbb kinevezését törvénytelennek mondjuk, e leirat — a fizetést nem is említve — csak kivételes esetnek mondja ugyanazt. Midőn mi az 1827-ik évi conclusumra hivatkozunk, melly az akkori kevésbbé adminisztratori kinevezést is sérelmesnek tartá, a leirat azt feleli, hogy azon törvényt megtartva most is a kivételes uton van, midőn 32 adminisztrator nevezetett ki. Midőn mi a sérelmek megszüntetését mielőbb kívánjuk: e leirat akkorra igéri, ha a személyes és hivatalos akadályok megszűnnek. A törvényt sem hivatalos sem személyes akadályok el nem törölhetik. Midőn mi a törvények szoros megtartását sürgejük, e leirat azt mondja, mint eddig, úgy ezután is megtartatnak. Ugy de eddig sem tartatának meg! Ki az aggodalmat e leirat által eloszlatottnak hiszi — esalódik, mint szinte ki a sérelmet általa megorvosoltának látja — még inkább esalódik: és így nem foghatja meg Soprony követének nyugalomát. Ha ők nem csupán a betűket, de a sorok között a fejéret is olvasnák, nem esalódnának annyiszor. Mai nap tanu arra, hogy van tárgy, mellyről alkudozni nem lehet. Illyen a megsértett törvény. A sérelmi és reformkérdések tárgyalásánál nagy a különbség. A reform iránt alkudozhatunk, ha például a városok rendezésében a kormány felügyelőt kíván, mi nem? — iránta alkura léphetünk: ha a kormány nagy censust követel, mi keveset? szinte alkudozhatunk s a közpészterével megelégszünk, mert az elv félig nyerve, idő folytával egészen kivijja magát. De ha a törvény félig orvosoltatik, félig nem: ezáltal a sérelem megszüntetve nincs. Ollyanok a magyarországi sérelmek, mint azon kórház könyve, mellybe beiratnak a betegek, itt a sérelmeket a hazának e betegségeit kell jegyezniük untalan. És mert míg a betegség elhárítva nincs, addig szabadon nem mozoghatunk, mindén reformkérdések előtt a két legnagyobb sérelmet az adminisztratori rendszert és horvát ügyet kell tárgyalni, hogy orvosoltassanak. Amazt, mert a megyei szerkezet, alkotványunk e palladiumát aláásnitöréskzik; inezt mert benne azon a státusegységet veszélyeztető elv rejlik, hogy t. i. a tartományi gyűlés a magyar országgyűlés nélkül is hozhat törvényeket. Ekkéto orvosolhatatlanul alapjaiból forgatja ki az alkotványt. Egyébiránt mit ért el a kormány újrendszerével? Országgyűlés elején 24 megye találta sérelmeket e rendszert, míg most 30 megye nyilatkozik a sérelemre: s ki meri mondani, hogy aggodalmink megszűntek, hogy e tárgy nem jöhet discussió alá? — Ha valaki utasítására hivatkozva, ellenkezőleg szavaz, szólni lehet hozzá, de fölemlíteni senki sem tartozik. Nem szereti feszegetni az utasításokat, mert

nem barátja, de míg utasítás van, azt megtartja; azonban ma tapasztalható, miszerint az utasítás semmit sem ér, mert nem az utasításban, de a becsületben van a hazafiság. E leirattal senki sem elégedett meg. Mi láttuk, mi célja e leirattal, mert ismerjük Ausztria körülményeit. Ez oszlatott meg bennünket, hogy Magyarországban csend legyen. És e nyugalomnak megváltója e leirat volna. Nem volt szóló azokkal egy véleményben, kik e leiratban valami megnyugtatót találnak, s mi engedünk, és 3 napi conferentia után Gömör indítványában állapodánk meg. Csongrád szerint ingerültségben vagyunk; igaz van, de nem a minoritás miatt, mert igazi törvényhozó nem fél a minoritástól, miután tudja, hogy a majoritás megszerzésére egy éj is elég, mint a mai példa tanúsítja. Ingerültségben vagyunk igen is, mert nem tetszett, hogy az a kotványos elvek fölál-doztatának, hogy e leirat nyugalomszerzésre levén számítva, most a beregi indítvány elfogadásával az országban ingerültség idézethetik elő, hogy végre nem csalattunk ugyan meg, mert csalatni szóló nem akar, de mert csalódtunk. Nemcsak csudálkozott ezen, de is szomorodott. Szóló tiszteli mindenkinek meggyőződését, de az adott szó szentségét sem tartja kevésbbé a meggyőződésnél. Mindezek után pártolja Pest megye indítványát, miszerint vétes-sék föl az adminisztratori sérelem, Komárommal is egyetért, a mult országgyűlési példák után nem tartván mára czélszerűnek a tanácskozás folytatását, de előbb még kéri Bereget, magyaráz-ná meg, mellyet senki nem érthetett, indítványát. (Szünni nem akaró éljenzés.)

L ó n y a y M. (Bereg). Midőn e tárgyban indítványát megtevé, a sikert tartá szeméi előtt. Gömör is akarna há-lát, de a leirattól minden jót megtagad, szerinte pedig használni kellene azon jót, mi a leiratban foglaltatik, hogy siker-hez juthassunk. Mi vagyunk leginkább olly körülményekben, kiknek e leiratot használniok szükséges. Hogy az adminis-tratori rendszer nem sérelem, nem mondható, mert utasításá-val ellenkeznék: azonban e leirat különös körülményeknek köszöni létre jöttét, hozta t. i. azon kéz, melly a nemzet bizalmából áll a kormányánál, mi őt arra ösztönzé, hogy e leiratot elfogadják, annál inkább, miután általa semmi alkotvá-nyos elv nem veszélyeztetik, s ha reá indítványozott felira-tának csak egy pontját sem fogadnák el a főrendek, akkor menten hagyatják a sérelmi tér. Tekintetbe véve az ország-gyűlés körülményeit, indítványát vélte a kiegyenlítéshez ve-zérlőnek. — Itt olvassa írásba foglalt fölirati javaslatát, — mellyhez a köszönetek után kívánna adatni, hogy a reform-kérdések alkotványos irányban oldassanak meg, akkor leend erős a kormány, és hogy reméli, miszerint ő fels. szép szavát nem sokára tetteg is bevállandja. Ha az így fogalmazandó feliratot nem fogadják el a főrendek — átléphetünk a sérel-mi térre. — (Zugás).

K o s s u t h L. (Pestm.) már most érti, hogy Bereg tisztán köszönő feliratot szavaz. — Nekünk azonban jogunk van meghatározni, mit teendünk, mielőtt tudnók, mit akarnak a főrendek. Egyébiránt Borsod indítványát a mai tanácskozás elhalasztása iránt figyelembe ajánlja, csak még egyet akar megjegyezni. Azon magas állású férfiu, ki e leiratot hozá, jól tudta, hogy 21 megye nem aggódik, nem is az ezek, de a többi 26 aggodalma megszűntetése végett eszközöl e le-iratot. És most azon 21 megye, mellynek aggodalma sem volt, 3 megével el akarja döntetni, hogy nekünk sincsenek ag-godalmaink. Ez németül szólva, lächerlich.

O l g y a y (Pozsonym. k.) Kit lelkiismerete megnyugt-at, az szemrehányásaink után is nyugodt maradand. Nekünk azonban nyugalomunk nem lehet, míg aggodalmaink meg nem szűntenek. E leirat a tárgyat nem változtató meg, mert ha 32 adminisztrator kineveztetését specialis kivételnek tartja, az 51-et is annak foghatja tartani, mi iránt jogát biztosítani a-kará. A gömőri indítvány előnyeit fejtegetvén a beregire megjegyzi, hogy az a jogtérről leszorítá a táblát, s reá a-zon válasz keletkezhetik: „jól van“ és sokkal el is hitetnék, hogy csakugyan jól van. Ő kívánja, hogy az adminisztratori rendszer Pest nyomán mielőbb tárgyalassék, hadd dőljön el egyszer már az ügy akár jobbra, akár balra. A mai tanács-kozás megszüntetését ő is méltányolja. — S ezzel késő levén az idő, eloszlott az ülés.

49-ik ker. ül. febr. 7. Elnökök: Balogh E. Győr és Egyr János Ugoicsa követei; jegyző: Szabó Miklós; tárgy: a kir. leirat folytán fölmerült indítványok fölötti ta-nácskozás. **T o m c s á n y i (Békés)** A hallgatóság elkülöni-tésére hozott határozat foganatosítására szólítja föl az elnö-köt, mit az más napra megigérvén a szönyegen levő tárgyo-khoz következőleg szól s ottkezdi. hol elhagyák tegnap a ta-nácskozást. Méltányolja Csongrádot, hogy a hallgatóság pizs-zegését nem veszi föl, de hogy csak a kizsárazás váljék becsületre, különönsnek tartja, miután ő nem hiheti magát alábbvalónak azért, mert nem pizszegettetik ki. Vádolák teg-nap a szavazatok elemzéseért, holott ő csak általán monda, hogy bár 30 megye utasítása szerint sérelem az új rendszer, még is csak 23 szavazott velünk. Tudja jól, hogy a követ csak küldőinek tartozik felelni, azért senkiről sem monda kü-lönösen, hogy megszegte utasítását. De az más részről köte-lesség, hogy a nemzet színe előtt kimutattassék, minő ala-pokon nyugszik a jelen többség. Sopronynak pedig csak logikáját kárhóztató. Csongrád követének személyét tiszteli s a pártjára mondottakat csak úgy veheti magára, ha azzal

azonosítja magát, mert az csak ugyan absolutisticus irányban működik. Vádoltatott, hogy a' honti botrányokat fölemlítve nem bizonyítja be. A' törvényhozó nem is köteles törvényszék előtti szigorral bizonyítani: a' választvány majd azt is kiderítendő 's akkor szóljon Hont követe. Horvátország megint ovást tön indítványa ellen; valóban láthat is, ha a' veszteséget olyannak odajárulásából látjuk eredetnek, kitan e' helyütt szavazattal sem bír. Indítványom jószágáról ez ovás is meggyőzőtt, ha különben nem leendék meggyőződve, mert hisz Horvátország még eddig minden jó és üdvös ellen protestált. Vagy azt hiszi Horvátország, hogy protestatiója ellen határozataink nem állanak meg? vagy csak magát mystificálja? Majd megjő a' nap, midőn a' horvát ügyről tanácskozzunk, és akkor is csak egy szavazata leend. — A' szerencsétlen és meglepő szavazat folytán némelyek szerint az adminisztratori rendszer nem sérelem. Ennyit a' beregi indítvány nem mondott. Ő ugyan nem tudja, mi van benne, mert nem érthető, de tán maga követ ur is megijedt tőle — azért adá oly érthetlennül elő. Az indítványt nem értők, mert elhagyók a' tért, mely az ellenzéké, t. i. a' discussio terét. Annyit azonban már tudhatni, hogy a' beregi indítványban az egyes sérelemek tárgyalhatása, és fölterjesztéséről szó sincs. Azért kívánmá végére odatétetni, hogy a' rendek a' sérelemek tárgyalását föntartják maguknak.

Szintay (Bereg) IIa képviselői állásuk nem gyanúsítottatik nem, szólal föl, de most kötelességévé lön az indítvány mellett szót emelni. Előre megjegyzi, hogy nemcsak a' mult ilés, de egész országgyűlésünk folyama mutatja a' tanácskozási szabadság hiányát. Ha mint más előre haladt alkotmányos országok, tanácskozási formákkal bírnánk, — nem volna e' teremben illy gyanúsításnak helye. — A' két indítvány között szerinte kevés a' különbség, még is a' beregi pártolói hazafiltárságról vádoltatnak, mi arra mutat, hogy a' tanácskozási formákra van szükségünk. Most higgadtabbak levén a' rendek, a' két indítvány közti csekély különbséget kimutatni bátorodik. A' gömöri köszönetmondó felségének atyai gondoskodásáért, de megérintvén az egyes sérelemeket, orvoslásukat még ez országgyűlés alatt sürgeti. Bereg szinte hálás köszönetet szavaz, 's megnyugszik a' királyi szóban, miszerint ő felsége a' főispánoknak hivatalaikba való viszályhelyzetét kegyelmesen megigérni méltóztatott. — Ezek így levén, igazságos volt é az erkölcsi sülyedés vádja, ha mi a' loyális térére lépve használni akarók a' kedvező alkalmat. Ki tesz nagyobb szolgálatot a' hazának, az é, ki csak sima szavakkal él a' felség irányában, de kormányá iránt a' nemzet gyantját föntartja, vagy az, ki a' nemzet és kormány közti barátságos viszonyt táplálni igyekszik. Egyedi és küldői, véleménye az alkalmat használni, 's kívánni hogy az országgyűlés eredménye legyen, de nem minden áron, hanem alkotmányos formákban. A' vélemény szabadságban levén alkotmányunk egyik garantiája, a' többséget tiszteletben kell tartanunk, 's nem gyanúsítani más véleményükét jó szándokát, hazafiltárságát. — Egyébiránt Békés kívánatára ezennel benyújtja a' fölirati javaslatot. **Schnéle L. (Heves)** Az adminisztratori rendszer az egész nemzetet aggodalmakkal villanyozta át. Ez iránt a' nemzet akarata nyilvánult 's e' rendszert sérelemnek bélyegzé. Sérelemi uton kelle vala ez ügynek tárgyalatnia, de az ellenzék jelét akar adni, hogy kibékül, ha hozzá ószintén közeledik a' kormány, ezt is csak azon férfiu kedveért vala teendő, ki e' leiratot hozá. Mi tért akaránk nyújtani azon felségnek férfinak, hogy hivatalának legszebb ágát — a' közbenjárást — nemzet és kormány között gyakorolhassa. Ép ezért e' leirat tartalma miatt sok resignatiókba került a' gömöri indítványban megállapodunk. Sikertült azonban minket egy más térére szoritani: mellyről jelenben megint csak úgy állhatunk el, ha a' beregi indítványhoz a' békesi módosítvány hozzá adatik. Ő sem érté a' beregi indítványt, csak annyit tud róla, hogy a' leiratnak paraphrasisa, vagy is Pest köv. szerint pusztá compliment. Ennélfogvást, nehogy az alkotmányos elv egészen fölálloztassék, a' békesi indítvány nyomán hozzá taldandónak akarja, hogy ő felsége még ez országgyűlés alatt orvosolja a' sérelmet 's hogy mi fentartjuk a' jogot a' sérelemeket egyenként is tárgyalni.

Babarczy (Csongrád) Békésnek felelve áttér az ellenzéki következtetés taglalására. Vádolnak — ugymond — némelyeket, hogy utasításukban levén az adminisztratori sérelem, még is a' beregi indítványra szavaznak. Kérdi, hát az ellenzék miként dispansálhatta magát a' sérelemi pertractatiótól, midőn a' gömöri indítványban megnyugodott? Vagy csak akkor állhat el a' sérelemi térről, ha többsége van? A' szavazás előtt pártszínezet nélkül mindenki a' pillanat ünnepélyességét emlité, hogy a' bizalom helyreállítása végett — hallgatni arany levén, — álljunk el a' discussiótól. És mi megtettük ezt; 's csakugyan ha a' gömöri elfogadtatik, nem lesz discussio, mig ime van a' bereginél. Különös, hogy maga az ellenzék midőn a' gömöri indítvány elfogadását hívé, a' leiratot atyai szívből eredetnek hirdeté, mig most a' beregi elfogadtakor rabulisticus szerkezetnek nevezi. — Ha a' vitaközlési rendet tekinti, tapasztalja, hogy az eddigi

gyakorlat, miszerint mi határozatba ment, azt a' kerületi jegyző fogalmazni köteleztetett, jelenben nem tartatott meg. Kívánja tehát, hogy mi most nem történt, jövő ülésben megtörténjék, hogy a' fogalmazandó föliratot nyomtatás alá lehessen bocsátani. Nem ellenzi, ha a' rendek külön indítványban az adminisztratorok ellen sérelemeket hoznak föl, mely nem akadályozza a' fölirat fogalmazását. Fölhija a' rendeket, hogy ujjabb indítványok fölött tanácskozzanak.

Szabó M. (Vas) Igaza van Csongrádnak, hogy a' kerületi jegyző fogalmazni köteles azt, mi határozatba ment. De ő középszerű tehetség levén, jelen alkalommal azt nem teheté, miután sem az első indítványt sem a' másodszori nyilatkozatot nem értette meg. De még e' kettő egymástól oly el-lérő, hogy azt sem tudná, mellyik szerint fogalmazza a' föliratot. De a' tanácskozás sem fejeztetett be, mert az elnök nem mondhatá ki Csongrád szerint a' végzést, miután szerinte már többé nem sérelem az adminisztratori rendszer, holott ezt a' beregi nem mondá. 'S mind addig, mig ez el nem határozatott, ugy is mint Vas követe, nem tarthatja kimondottnak a' határozatot.

Szentivanyi (Gömörk.) Nem foghatja meg Csongrádot, hogyan állhatja, hogy mi előllottunk a' sérelemi pertractatiótól. Csongrád e' kijelentése nem itteni discussio eredménye, mert a' gömöri indítványból illyet következtetni lehetetlen. A' gömöri és beregi indítvány igen különböznek egymástól. Különböznek ott, hol megegyeznek. Szólo is akar hálát nyilvánítani, Bereg követe is, csak hogy szólo hálája egészen más mint Beregé. A' gömöri hála egyedül ő felségét és a' felséges nádort illeti, Bereg pedig másra is van indítványozva. Szólo azért irand egyedül ő felségének 's azon magas egyediségnek, ki e' leiratot eszközlé, hogy abban ne részesüljenek azok, kik azt nem érdemlik meg. A' beregi szerint a' hálában osztoznának ezek is. Továbbá a' gömöri és beregi indítvány különböznek abban is, hogy a' gömöri részletesen is előszámítja aggodalmait, a' beregi pedig csak általánosságban szól. Nincs veszedelmesebb, mint e' leirat általánosságokban felelni, mert akkor beléegyezni látszanának a' rendek abba, mi e' leiratban sérelemnek lenni tagadtatik. Kik ezt elfogadandónak vélik, vagy nem tudják, vagy tudni sem akarják, mik a' javasolt fölirat részletei. Szólo meg akará mondani, hogy a' a' megyét praesidialisok által kormányozni törvénytelenység. Ő olyat kért indítványában, mi az ország függetlenségét nem engedí veszélyeztetni, Bereg olyat, mi a' municumokat megsemmisíté. E' leirat által tagadott törvénytelenésnélfogva elveszté a' megye önhatóságát, el azt, hogy a' felsőbb parancsokat, ha törvényelleniek, fölfüggeszthesse 's iránta felirhasson. Joggal követelé e' szerint, hogy a' praesidialisok, velők az adminisztratorok megszüntessenek. — A' második részlet indítványozott feliratában az, hogy a' törvényesen kinevezendő főispánok ne adminisztráljanak, hanem a' közigazgatás és jogkiszolgáltatás fölött csak örökődjenek. Ezt szükség volt kimondani, mert nem az a' nyereség, hogy az adminisztratorok helyett főispánok legyenek, hanem az, hogy a' törvényesen kinevezendő főispánok hivatalaikat törvényesen viseljék. Harmadik részlet az, hogy az adminisztratorok még ez orsz. gyűlés alatt eltöröltsenek, mert különben a' jelen országgyű. nem tanácskozhatik ingerültség nélkül a' reformkérdések megoldása körül. Szükség volt kimondani ezt, mert az országban csak úgy áll elő a' nyugalom, ugy szűnnek meg aggodalmaink, ha többé nem kell félnünk az adminisztratori rendszer következményeitől. És ezeket nem fogadá el Bereg: mert lényeges a' különbség ez indítvány és az övé között. Most még arra akar felelni, hogy miért kértek ők kevesebbet, mint kellett volna? azért, hogy azok akaratjának hódoljunk, kik hozzánk akarnak közeléni, hogy ne sokalják meg kívánatinkat; mit Bereg még most is tesz. Kérdi szólo? kértek é törvénytelenésget, kértek é olyat, mi a' méltányossággal meg nem fér, sőt nem voltak é kívánataikban a' renden túl mérsékeltek? Ennek megítéléseül Magyarország összes lakosaira, és Europa közvéleményére hivatkozik. — Egyébiránt pártolja a' békesi indítványt.

Lónyay G. (Zemplénk.) Csongrád követének nyilatkozata hívá föl őt szólásra, ki nehezen veszi, hogy a' szombati határozatot a' jegyző nem fogalmazá, beszéde végén pedig ujjabb indítványok fölötti vitára hívja föl a' rendeket. Ez következtetés, mert nem hiszi szólo, hogy Csongrád érd. követe a' városi ügyre akarná vinni a' tanácskozást, miután jól tudja ő is, hogy a' mult ülésben nem történt az indítvány körül megállapodás, mert szavaztak olyanra, mit senki sem értett 's a' másodszori nyilatkozás után sem ért még senki: tehát a' tanácskozás egyedül csak a' leiratról 's az adminisztratori rendszerről folyhat. Igaz, Bereg indítványa el van fogadva, de hogy világosságban legyünk tartalma iránt, módosítható még. Különös, hogy a' conservativ párt, kik magukat a' békes kiegyenlítés embereinek tartják, épen midőn az ellenzék közelédek, mihelyt a' javasolt közelédek életbe lépni látják, tüstint programjokhoz állanak vissza, mely a' transigalást nem engedí meg. Ha erről le nem mondanak, ne várjanak e' redvényeket. Ő a' közelédek miatt a' kiegyenlítésnek aláren-

delé meggyőződését, mellyet miután ismer a' haza, most kimondani szükségtelennek tartja. De kérdi hát a' conservativokat merjék megvallani, miszerint a' sérelem csakugyan meg-orvosoltatott és hogyan? E' kérdés még az országgyűlés eldöntendő közti tartozik. Az indítványokra terve, Bereg, mint ma értelmezé, a' bizalom visszaállítását vevé czélul, erről a' gömöriben is volt szó; de a' gömöri pártolói tudják, miként a' szó még a' tényt nem semmisíti meg. És itt a' két indítvány közti különbség, Gömör a' kir. szó kimondása után tetteket vár, Bereg pedig a' szóval is megelégszik. Ő meg van győződve, miszerint, ha Bereg az iránt szólítatnék fel, vallja meg őszintén, meg van é szüntette a' sérelem: azt felelné, hogy nincs. A' discussio sincs tehát még bevégezve, 's a' beregi indítványhoz még lehet javításokat tenni, pedig többet is, mint Békés kívánt. Ne vessék el a' conservativok a' békülésre kinyújtott kezét, mert különben kényszerítve lesz az ellenzék megmaradni azon téren, mellyet csak azok keserülhetnek meg, kik loyálisunkat nem fogadák el.

Gabriel (Abauj k.) Meggyőződése szerint az ellenzék jelen alkalomnál soha loyálisabb téren nem állott, az ellenféllel való kibékülésre nézve, de mert ez általok nem méltányoltatott — kényszerítve van a' specialis sérelemi térére visszazamenni. — Egyéért Szabolcsfal iránt, hogy e' leirat egy magas állásu férfiu tiszta szándékának felhasználása, 's nem egyébre, mint többség-szerzésre számitatott a' kormány által. Hogy e' leirat által séreleink elhárítva nincsenek, mutatja jelen vitaközlés. Feltűnő volt előtte a' kormány hivatkozása a' gyakorlatra, ki csak akkor teszi ezt, ha érdeke ugy kívánja. E' leiratban igazoltatni szándékolatik az adminisztratori rendszer, hogy e' kinevezési gyakoriság csak kivételes eset. Az 1756 ki törvény nem mondja, hogy a' főispánok az utasítás-készítéskor is ott üljenek a' megyében, hanem itt vannak a' felső táblán, mig az adminisztratorok otthon többséget eszközölnek a' kormány érdekében. Azt mondá Bereg, a' haladási téren találkoznia fog az ellenzékkel, de kérdi, hová alapítja a' haladást, ha az alkotvány megsértését elnézte? A' nagy Deák szerint, a' melly törvényhozás törvényt törvényre halmoz, 's a' fenállót orvosoltatni nem igyekszik, nem érdemli meg a' nemzet bizalmát. Pártolja a' békesi módosítványt.

Majláth (Nyitra k.) A' mult országgyű. óta az adminisztratori rendszer folyvást sérelmül áll, mert változtatni akar a' constitúción, melly fölött a' nemzet méltán aggódik. Ez aggodalmat akará megszüntetni a' leirat, de épen mert megszüntetni akarja, csakugyan létezik az aggodalom. Békest pártolja. **Somsiés (Baranya k.)** Nehogy őt is insequentiáról vádolják, azért kéri, hogy hagyják meg a' t. kk. és rendek jegyzőjünknek a' határozat fogalmazását. Egyébiránt nem lát insequentiát abban, ha a' beregi indítványra kelt határozat épségben tartása mellett a' discussio folytán fölmerült tárgyak fölötti tanácskozássra hivatnak föl a' t. kk. és rr. Pestm. k. szerint, minden ékes szólásnál erősbben beszélnek a' tények meztelenségei. Igazat ad Pestm. érd. követének, azért tényeket sorol elő. A' főispáni hivatal körül mult országgyűlés óta tett kormányi intézkedéseket egyik sérelemnek tartja, másik nem. E' gyűlés elején már látható volt e' részben a' divergentia a' választfelirat tárgyalásakor. Azóta átmennék a' korkérdések fölötti tanácskozássra, de volt közöttük mindig valami idegen elem, valami feszültség 's közös volt az ohajtás, bárcsak ez megszüntetnének. Ő fels. atyáskodó buzgalma föl fogta ez ohajtást 's lépést tön ez idegen elem kiirtására. Az ellenzék magamínó készséggel fogadá a' leiratot, mutatja a' háromnap konferentia. Most e' leirat következtében 24 szavazat nyilvánítja, hogy e' leirat aggodalmat megszünteté 's kéri a' kisebbségben maradt részt, hogyan szavazhattak némelyek utasításuk ellen a' beregi indítványra? Szerinte igen helyesen, mert ha volt is aggodalom, azt e' leirat egészen megszünteté. 'S ha egyszer a' többség kimondá, hogy aggodalma nincsen, meg nem foghatja, miként működhetik még a' sérelemi választvány, mint kifolyása az aggodalomnak: mert ha az aggodalom megszünt, meg kelle a' kifolyásnak is szűnnie. És ez logikai argumentum. Absurdum tehát szerinte, ha áll a' szombati határozat — a' minthogy áll — melly az aggodalmat megszüntetnek ismeri, működnie a' sérelemi választványnak, vagy pedig azt kellene következtetni, ha a' sérelemi választvány nem szüntetik meg, az aggodalom sem szűnt meg. Gömör és Bereg indítványa között ő is lényeges különbséget lát. Bereg megszüntetnek mondja az aggodalmat, mellyért ő felségének köszönetet mond; Gömör pedig azt mondja, hogy köszöni ő fels. törekvésé, de ezzel nem elégszenek meg. Egyik azt mondja, hogy ha voltak is aggodalmaink, de többé nincsenek; a' másik azt mondja: köszönjük uraim, hogy aggodalmainkat megszüntetni igyekeztek, de mi azon fölül kívánjuk, hogy a' helyettesek még ez országgyű. alatt mozdíttassanak el, praesidialisokkal ne kormányozzanak, ne praesidialjanak a' törvényszékeken és ne kövessetek el törvénytelenéseket. De kérdi szólo, helyén van é, loyális é illyeket mondani, midőn ő felsége királyi szavával azt mondja, hogy az 1756 törvényczikkely megszegése eszé ágában sem volt, hogy az 1827 ik évi diactale conclusum és reá keletkezett resolutio mint eddig, ugy ezután is teljes

épségében hagyatik? Ő azért azon tordalékok, hogy az adminisztratorok még ez országgyűlés alatt megszüntessenek, kibagyná a fölratból, mert azt kívánni, hol ő felsége szavát adja, — nem loyális. A királyi szó biztosít, ha nem szünteté is még meg az adminisztratorok hivatalkodását. — Zemplénnel viszonzásul azt mondja, ne vessék meg az alkalmat, midőn ő felsége közeledik. De ő csak azt tapasztalja most is, hogy az ellenzék sima szókkal szól az egyezkedésről, de körömmnyit sem enged meggyőződéséből. — Ezek után ismételve kívánja, hogy a jegyző kötelessége teljesítésére utasítsák. Egyébiránt Békes indítványa nyomán, hogy a leirathoz még szólni lehet, miután az országgyűlési gyakorlatl nem ellenkezik, — nem ellenzendi, hogy a megyék egyes sérelmei a fölratba jöjenek, mert ez magát az elvet nem koczkatja. — Bohus (Aradm. k.) előtte szólónak igazga volna akkor, ha az ellenzék morzsányit sem engedett volna, de hogy épen most illoyalításról vádolthassék, midőn a sérelem megszüntetését sürgeti: ezt szóló nem érti. Egyébiránt a békesi indítványt pártolja. — Paczolay (Hont köv.) azt mondá Békes-hirlapokból tudva van a honti sérelmes esemény, s ez a törvényhozónak elég. Szerinte a sérelem bejelentésére két ut van, vagy a megye normalis többsége kimondván sérelmét követének orvoslás végett utasításul adja, vagy pedig ha az kisebbségen követetett el, ez petitio alakban benyújtja azt az orsz. gyűlésnek. Ez egyik sem történt Hontból, hanem ha van Hontnak sérelme, csak az lehet, hogy némely megyék a honti töredék levelét — a megyéjéknél elfogadták. S épen Békes volt az, melly nem fogadta el — s azért méltóbban csudálkozhatik azon, hogy Békes vele nem szavazott, mint mikor Békes csudálkozott azon, hogy egyforma utasítás mellett sem szavazott Hont vele. — Ezek után a táblának minden ellenkező véleményü követét czáfolgatni törekvők, magával Baranya követével sem foghatva kezét abban, hogy még csak egyes sérelmek is tárgyalhatassanak a szombati határozat után. — Bónis (Szabolcs k.) Bereg követe az egész táblát megleczkézteté, szóló egyedül Beregnek akar leczkét adni, mert hogy valaki egy egész törvényhozó testületet megleczkéztethessen, legalább is Solon és Lycurg bölcseségével kellene bírnia. Ő tehát nem leczkétet általánosan. Bereget figyelmezteti: e tábla ellenzékü pártját ne vádolja anarchiáról, midőn az most is a törvény megtartását sürgeti: s ha a gyanusitást nem szereti, legyen szives figyelembe venni pártja lépéseit. — Csongrád inconsequentiáról vádol bennünket, hogy midőn a gömöri indítvánnyal mi is el akaránk távozni a sérelmi tértől, most még is a beregi elfogadtakor a pertractatiót követeljük. — Engedjen meg követ ur; de mi következetesek vagyunk most is. A gömöri indítványban világosan foglaltatott: orvosold uram sérelmeinket még ez országgyűlés alatt, hogy ne kelljen pertractálnunk. És most Csongrád követének hallgatni csak ugyan arany lett volna, mert akkor nem esik inconsequentiába. Baranya követe szerint a beregi indítványban is benne van a sérelmek megszüntetése iránti ohaj; akkor Baranya nem tudja mire szavazott. Hont követe mindnyájunkat czáfol, — lovagiasságról beszél, feledve hogy törvényhozónak nem csupán a lovagiasság kötelessége, néhányunk szavát pedig el is fordítá, csak hogy czáfolhasson. Hont követé azt mondá, hogy a honti adminisztrator, — mint látólevőt vádolni nem lovagias. Hisz e szerint a látólevő kormányt sem vádolhatók soha. — Tudja e követ ur, hogy a honti ügy sokunknak utasításában sérelmül van ám! — szavazzon e sérelem tárgyalásakor velünk, majd akkor kimutatjuk — nem ugyan mint lovagok, de mint Pest, Szabolcs, Vas követei a sérelmet. — Még néhány czáfolat után a békesi indítványt pártolja. — Vidos (Vas k.) Nincs erkölcsi testületnek nagyobb métele a gyanusításnál. Igaza volt, midőn ezt mondá Bereg követének. De azt nem tarthatja gyanusításnak, midőn a nyilvánosság e terén a meglamadott védelmezheti magát. Szóló nem Bereget, de indítványa szerkesztét támadta meg, mert olyat hagyott ki belőle, mi elhallgatva alássa az alkotványt. — A két indítvány közti különbség fejtegetése után pártolja a békesi indítványt.

Kossuth L. (Pestm. k.) Tegnap előt több ízben szólván kijelenté, hogy még ma kénytelen lesz szólani: de nem tudja, elmondhatja e, mit akar, fájdalomai miatt. Jegyző ur helyesen cselekvők, midőn a nem értettel nem fogalmazá. Most

már azon szerenésés helyzetben van, hogy, miután irásban beadott a beregi felirati javaslat, megértheti azt, mit együnkünk sem értett, megértheti, fölfoghatja, azaz le lehet írnia. Ő tegnapelőtt hallá a beregi indítványt, figyelemmel hallgatta a másodszeri nyilatkozatot és olvasást, olvasta nyomtatásban is, látta a mai declaratiót, de ő még sem értheti, sőt Bereg követéről is el meri mondani „quae sicut lucem, ingemuitque reperta.“ Most már mellyik az igazi indítvány? ha jegyző ur ebből kibontakozhatik, igen szerenésésnek tartja őt. Csongrád követét szép tehetséggel áldotta meg isten, de épen azért nem várhatta tőle, hogy olyant mondjon, mi a logikának csak színét sem viseli magán. Nem akarja vitatni, — vajjon a kormánynak minő szolgálatot tesz ezzel: de kérdezi, hol vette követ ur azt, hogy az oppositio fel akar hagyani a sérelmek tárgyalásával? ebből csak egy gondolat sem áll. Az ellenzék országgyűlés kezdetén, a válaszfelirati viták alkalmakor, hogy a specialis gravamenek terére akkor nem lép, ha a kormány megnyugtata jelenre s biztosítja a jövőt: és csak e föltétel alatt ígérők, hogy fátyolt vetendünk a multra. Ők azonban megveték ez ajánlatot. Tegnap mondták: uram, köszönve vetjük atyai szándékodat, de csak úgy állhatunk el a sérelmi pertractatiótól, ha e szándéknak tényleges jeleit még ez országgyűlés alatt tapasztalandjuk. Hol vette tehát követ ur, hogy az ellenzék, midőn a gömöri indítványra szavazott, „eláll a sérelmi pertractatiótól? Vagy e légnék hiszi, mind ezekre gunnyal felelve sophismákat fogni reánk? Hol vette, hogy e leirat a kedélyeket egészen megnyugtata? Az ellenzék ezt soha, de soha sem mondá. Minek tehát ránk fogni olyat, mit mi soha sem mondánk. Igazán az érdemes követéről is elmondható, hogy beregiként meglehven a világot, megijedi tőle. Most már visszaemlékezve azokra, mik az admin. rendszer iránt a válaszfelirati viták alkalmakor fölmerültek, megemlékezve az e rendszer felől szerzett adatokról, miket Mármaros főisp. mondott a másik táblán, hogy miket kívántak tőle a praesidialis által, és elcsudálkozott azon, hogyan, minő törvények szerint kívánhatnak illyet. E praesidialis szerint kellene, hogy a főispán vagy helyettese legyen csendőr, építész, szolgabíró, ki még a helység lakosainak bírójok elleni panaszát is megvizsgálni tartoznék. Bereg indítványát követ ur úgy értelmezé, hogy neki kérti valója még van, csak másnak nincs. Erre nézve szükség a leiratra térnünk. Ebben az mondatik, hogy a mult országgyűlés óta tett intézkedésekkel a kormány nem lépte át a törvényes korlátokat. Szóljon Bereg, ugy van e ez? Mennyire szólna Bereg követét ismeri, meg van róla győződve, ezt igenlen nem fogja. És meg van e semmisítve az 1827. évi conclusum, melly szerint az adminisztrator rendszer legalis constitutioni adversa-nak mondatik? Tagadta e ezt ő felsége? sőt leiratában reá hivatkozott. Akkoriban e sérelem az által enyésztetett el, hogy főispánokat nevezett ő felsége, pedig akkor csak 5 adminisztrator volt, most 32 van, és még sinesen sérelem? Ő felsége a gravamentum elismerte, s a rendek azt mondták a főrendekkel egyetemben, hogy a törvényhez ragaszkodnak. És még is, most e tények után, ránk akarják disputálni, hogy nincs áthágva e rendszer által a törvény, hogy nincs többé sérelem. b) E leirat szerint kivételes esetben ragaszkodik a kormány adminisztrator-kinevezhetísévielt jogához. És kérdi szónok, szabad e a törvényt csak kivételes esetben is mellőzni? Meg van e tehát szüntette az aggodalom? Nincs, mert bővebb magyarázat után indítványozó is fölemlíti az 1827. diki resolutiót. És még sem volna kérendők, midőn e leiratban ez megszegettnek tagadtatik, és mi reá csak azt válaszoljuk: jó! van? c) E leiratban az mondatik, hogy a kormány a törvénytől eddig sem tért el, ugy ezután is megtartja. Mi elhiszük, ez ő felsége szándoka, de hogy a kormány hova magyarázná, azt gyaníthatjuk. d) Mondatik továbbá, mihelyt a hivatalos akadályok megszüntek, a főispánok azonnal vissza fognak helyeztetni. — De azt nem mondja, mikor enyésztenek el az akadályok. És így meglehet, hogy míg a 32 adminisztratornak meghalni nem teszük, addig a hivatalos akadályok sem hárulnak el. — Aztán még ha az adminisztrator, — törvényes vagy nem, csak törvény szerint vinné az adminisztratiót, de ezt nem teszi, hanem a megyék fölött kreishauptmanni hivatalt visel. És még sines sérelem, meg van szüntelve az aggodalom? E leirat épen mivel ezt tevő, hogy megismert aggodalmainkat tény-

leg megszüntethesse, föl kelle terjesztenünk egyes sérelmeinket is. Ez a gömöri indítvány. És a kettő közt nem az a különbség, hogy egyik általános, a másik részletes, hanem az, hogy a constitutionalis principiumokat, mik nélkül aggodalmaink meg nem szüntethetők, — fölláttja, míg a beregi szerint aggodalom sines többé. Baranya logice akarja megmutatni, hogy mert a g o d a l o m nem is volt, most sines, hogy ne mondassunk új buzóknak, a beregi indítványban állapodánk meg, melly hálával fogadja ugyan ő felségének aggodalmink megszüntetésére ezéző atyai szándokát, de még kevésbbé lehet; de következik e ebből az is, hogy nekünk sines, kiknek voltak aggodalmaik? Szóló azt veszi észre, hogy a kormány akarja ő felsége szándokával nincs összhangzásban. A fejedelem el akarja oszlatni az aggodalmakat, azokét t. i. kiknek van, és ez a kormány eljárása miatt nem teljesülhet, mert a kormány nem gondol vele: el van e oszlatva, vagy sem az aggodalom, csak hogy egyszer többsége legyen. E' ezéjét tegnap előtt elérte; millyen következésre leendő, szóló nem tudja, de annyit tud, hogy hibás utat választott a fejedelem szándoka elérésére. Erről szóló meg van győződve. Azért ha az általa előidézett ingerültség miatt az országgyűlés eredményre nem jut, az ellenzék épen nem lesz okozható. Tegnap indítványozá, hogy e tábla az egyes sérelmeket vegye föl, és most 24 órai gondolkodás után megint azt javasolja, ne ereszkedjünk belé, mert reménye van, hogy tán állják indítványuk helytelenségét, és átmenve a gömörire, — el lehet halasztani a tárgyalást. Békéssel azonban jelenleg egyet ért, hogy indítványa a beregihez adassék, mert ez nem módosítvány, hanem additamentum, mit el lehet fogadni. Tessék ezt elfogadniok, s a jegyző csak azután fogalmazza a határozatot. (Szűmi alig tudó éljenzés.)

(Folytatása követk.)

Előlegés. A febr. 12kén tartott kerületi ülésben a leirat fölötti viták befejeztettek; az üzenet, és fölrírási javaslatot tartalmazó szerkesztet kerületi jegyző Szabó M. által felolvasván az a conservativek részéről ex principio nem elleneztetett ugyan, de mégis kerülve a részletességeket, általánosságban kívánták a fölrírást szerkesztetni; a kérdés eldöntése szavazásra bocsátatván, a szerkesztet 31 szóval 18 ellenében meghagyatott. E' szavazásnál nevezetes az, hogy az egyházi rend és k. városok egy értelemben levén a szerkesztet szavaztak. A kir. tábla és Csanád. nem szavazott. — Ugyanezen szerkesztet az irtuk napon tartott országos rendi ülésben is megállapítatván az elfogadtatott, és hitelesített. A fölrírást, valamint a bővebb tanácskozást e tárgy fölött köv. számaink adandják.

KÜLFÖLD.

ANGLIA. Hampden herefordi püspök ügyében bírásokodott kir. föltörvényszék oda mondá ki ítéletét, miszerint a püspök-nevezési jog egyenesen s egészen a koronát illeti ez törvény emlékezethaladó idők óta; a választás egyedül formáság, s az érsek, mindegy, ha tetszik vagy nem tetszik neki előterjesztett s választottnak személye, köteles annak megerősítését s fölszentelését 20 nap alatt végrehajtani. Az ősz canterburyi érsek dr. Howley, kihez épen a megerősítés s fölszentelés tartozik ez esetben — szül. 1765ben) veszélyesen megbetegült.

OLASZORSZÁG. Nápoly jan. 27kén reggel. A tegnapelőtti nap mint sz. Pál apostol fordulata van a naptárban megjegyezve s általánosan hívék, miként mind a két sziciliái királyságra nézve ez leendő a megfordulási időpont. Az igaz, majd egész Európa hiszi, hogy Nápolyország alkotványra éretlen! Hét nyolezada az itteni lakoságnak valami zürzavaros mesés állapotot gondolatata s alig terjedt el egy kis hír felőle, s a koldusok pénzt mentek szedni a palota alá, mások zsákokat varrtak idegen jószágok s kincsek felfogására, szolgák és szolgák daczosok s renyhék kezdének lenni. S valóban igazságtalan is az itteni viszonyokat a sziciliáiakhoz hasonlítani. Ma délre nagy háromszines demonstratio van hirdetve. Minden ember már most (reggeli 8 óra) beszél felőle. De mivel a szél a kir. várból máskép fúj mint tegnapelőtt, nem tudni lesz e belőle valami. Allítólag azt mondták a királynak, hogy nem a palermoiak győzték meg a kir. sergeket, hanem betegségek, eső s ételmiszer hiány.

É R T E S Í T Ő.

1848.

21ik szám.

†Vendégfogadó bérbeadása. T. Fejérmegyében, Budáról 1-fel az ezéki postauton, 4 postaállomásra fekvő Adony m. városban, az ugynevezett „Szarvas“ vendéglő, a hozzá egy tagban tartozó 42 hold jó minőségű földekkel és négy hold kaszálóróttal. az urasági italok méretési jogával f. évi sz. György

napjától 3 vagy 6 következő esztendőre mártius hó 12dik (tizenkettedikén) a tisztartóságban, szokott reggeli órákban tartandó közérzés útján a többet ígérőnek bérbe fog adatni. — Várlakozni kívánók értekezhetnek e haszonbérlet kikötései iránt, az adonyi tisztartói hivattal. 3—3

Meghívás a magyar kereskedelmi társaság közgyűlésére. Szerenésése van alulirt választványnak jelenteni, miszerint a magyar kereskedelmi-társaságnak évenkénti rendes közgyűlése az idén mártius hó 18kán fog tartatni délután 5 órakor

az Iparegyesület szállásán. Ujvilág-utczai Ilkeyféle 365. sz. alatti házban, mellyre a tcz. részvényesek tisztelettel meghívattak azon szives kérés kijelentése mellett: méltóztassanak részvényeiket az alapszabályok 41. §a értelmében vagy előre a társaság pénztári hivatalánál letenni, vagy a közgyűlés színe előtt felmutatni. Tárgyai a közgyűlésnek következők:

- a) jelentés a társaság munkálatairól;
- b) a lefolyt évi mérleg előterjesztése;
- c) az osztalék meghatározása.

Kelt Pesten, február 7én 1848. A magyar kereskedelmi társaság választvánja. 3—3

Dunavizállás: Budán, febr. 15kén magas és folyvást eltakaródo jéggel zajlik.

Szerkeszti Helmezy Mihály. — Nyomatik Trattner-Károlyi betűivel, uri-utca 453. szám.